

De Claimcode van 2011 tot 2019

Jim van Mourik & Eddy Bauw¹

Samenvatting

In dit onderzoek wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen rondom de Claimcode en van de verhouding tussen de Claimcode enerzijds en de ontwikkelingen in politiek, rechtspraak en rechtspraktijk anderzijds, alsmede de relatie van de code met het (bij de Tweede Kamer aanhangige) wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie.

Na een inleiding in paragraaf 1 worden in paragraaf 2 de ontwikkelingen in de praktijk omschreven. Er worden drie ontwikkelingen gesignaleerd. In de eerste plaats komt de *naleving* van de Claimcode aan de orde. In een eerste meting in 2013 werd geconcludeerd dat de naleving van de Claimcode onvoldoende was. Bij een tweede meting in 2016 was de naleving weliswaar verbeterd, maar nog steeds slechts 'gemiddeld'. Een tweede ontwikkeling is de geconstateerde opkomst van commerciële motieven in het collectief-actierecht. Ten derde is sprake van een toename van externe financiering van belangenorganisaties die opkomen voor collectief schadeverhaal.

In paragraaf 3 worden de ontwikkelingen in het politieke domein beschreven. Hieruit blijkt dat de Claimcode door de politiek is omarmd. Volgens de minister is er sprake van een 'indirecte wettelijke verankering' van de Claimcode en is de Claimcode een belangrijke aanwijzing om vast te stellen of aan het ontvankelijkheidsvereiste van artikel 3:305a lid 2 BW wordt voldaan.

In paragraaf 4 wordt de relevantie van de Claimcode in de jurisprudentie besproken. Hieruit blijkt dat de rechtspraak actief toetst aan de Claimcode. De Claimcode wordt beschouwd als indirect wettelijk verankerd en wordt gezien als een belangrijk gezichtspunt bij de toetsing van het voldoende waarborgen van de belangen van de benadeelden. De Claimcode heeft echter geen exclusieve rol: wanneer een belangenorganisatie niet aan de Claimcode voldoet, verklaart de rechter de vordering niet noodzakelijkerwijs niet-ontvankelijk.

---

¹ Jim van Mourik is masterstudent Legal Research aan de Universiteit Utrecht. Eddy Bauw is hoogleraar Privaatrecht aan de Universiteit Utrecht.

In paragraaf 5 komt de literatuur over de Claimcode aan de orde. Uit de literatuur blijkt dat de Claimcode zich gevestigd heeft in het collectief-actierecht. Kritiek komt zowel van de zijde die vindt dat sprake moet zijn van een beperkte regulering van de collectieve actie, als van de zijde die pleit voor scherpere normen in de Claimcode. Van verschillende kanten wordt voorgesteld de externe financiering van belangenorganisaties onder de reikwijdte van de Claimcode te brengen.

Na een tussenconclusie in paragraaf 6 wordt in paragraaf 7 het wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie besproken. Er wordt geconcludeerd dat de Claimcode ook nadat dit wetsvoorstel – na een langdurige parlementaire behandeling – is aanvaard en wet is geworden zijn betekenis blijft behouden. Deze betekenis is er vooral in gelegen dat een aantal alsdan in de wet opgenomen open normen in de code nader worden uitgewerkt en op de wetgeving aanvullende normen worden gegeven met betrekking tot de governance-eisen voor belangenorganisaties. Zo is er in het wetsvoorstel van afgezien om regels op te stellen over *third-party funding* van collectieve acties. Een herziene Claimcode zou dit gat kunnen vullen. Zo houdt de wetgever zijn handen vrij om ontwikkelingen met betrekking tot dit vraagstuk te volgen en later eventueel alsnog met regels te komen, terwijl mogelijke excessen in een vroeg stadium worden voorkomen.

In paragraaf 8 wordt geconcludeerd dat de Claimcode een onvermijdelijk onderdeel is geworden van het collectief-actierecht. Er wordt door zowel de rechtspraak als de minister van ‘indirecte verankering’ gesproken. De Claimcode is geen absoluut vereiste voor ontvankelijkheid in de zin van artikel 3:305a BW, tweede lid, derde volzin, BW, maar wel een belangrijk gezichtspunt. Er is geen roep om de Claimcode af te schaffen of radicaal te wijzigen. Een aantal van de principes in de Claimcode wordt wettelijk verankerd indien het wetsvoorstel wordt aanvaard.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2019 is het zeveneneenhalf jaar geleden dat de Claimcode (hierna ook kortweg: ‘code’) in werking trad, een zelfreguleringsinstrument voor verenigingen en stichtingen die een collectieve actie instellen op grond van artikel 3:305a BW of de Wet collectieve afwikkeling massaschade (hierna ook WCAM).² Bij gelegenheid van de presentatie van de herziene Claimcode 2019 wordt in deze bijdrage teruggekeken op de periode 2011 tot 2019 vanuit een breed perspectief: wat vonden wetenschap, politiek

---

² Claimcode 2011, p. 5.

en rechtspraak van de code en hoe zijn belangenorganisaties daarmee in de praktijk omgegaan? Het overzicht dat aldus wordt geboden is gebruikt ter evaluatie van de Claimcode 2011 ten behoeve van de herziening van de code en om de afwegingen die door de Commissie Claimcode in dat kader moesten worden gemaakt te faciliteren.

1.2 De Claimcode

De collectieve actie wordt mogelijk gemaakt door artikel 3:305a BW. Op grond van deze bepaling kan een stichting of vereniging (hierna ook gezamenlijk aangeduid als ‘belangenorganisatie’) een rechtsvordering bij de civiele rechter instellen die strekt tot bescherming van gelijksoortige belangen van andere personen, voorzover zij deze belangen ingevolge haar statuten behartigt. De rechtsvordering kan niet strekken tot schadevergoeding te voldoen in geld. Wel kan een verklaring voor recht worden gevraagd dat een bedrijf of instelling aansprakelijk is voor de schade die door een groep van benadeelden is geleden. Naast deze collectieve procedure is er de WCAM, die de verbindendverklaring van collectieve schikkingen met betrekking tot de afwikkeling van schade van een grote groep benadeelden mogelijk maakt, neergelegd in de artikelen 7:907-7:910 BW en de artikelen 1013-1018 Rv. Het aantal belangenorganisaties dat gebruikmaakt van deze mogelijkheden ten behoeve van het verhaal van schade door een groep benadeelden nam aan het begin van het millennium sterk toe. Ter behartiging van de belangen van deze benadeelden beoogde de Claimcode 2011 principes vast te leggen over de *governance* van belangenorganisaties.³

In 2013 werd na een evaluatie van deze wetgeving de wettelijke regeling van de WCAM en de collectieve actie uitgebreid.⁴ De belangrijkste wijziging was het ontvankelijkheidsvereiste: aan artikel 3:305a lid 2 BW werd toegevoegd dat een rechtspersoon die een collectieve actie instelt niet-ontvankelijk is ‘indien met de rechtsvordering de belangen van de personen ten behoeve van wie de rechtsvordering is ingesteld onvoldoende gewaarborgd zijn.’⁵ De wetgever beoogt hiermee dat de rechter een handvat heeft om ‘kritisch te oordelen over de ontvankelijkheid in een collectieve actie indien hij twijfelt aan de motieven voor het instellen van deze actie.’⁶ Zoals blijkt in de paragrafen over de reacties in het politieke

3 Groepsacties op basis van volmachten worden buiten beschouwing gelaten.

4 Zie over de evaluatie o.m. D. Omnis & I.N. Tzankova, ‘De evaluatie van de WCAM: de kernthema’s uitgelicht’, *TCR* 2012, p. 33-42.

5 *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 2 (wetsvoorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade).

6 *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 3 (MvT Wet tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade).

domein (par. 3) en de rechtspraak (par. 4), wordt de Claimcode gebruikt om dit vereiste nader in te vullen.

De Claimcode is een vorm van zelfregulering en is opgebouwd volgens het principe ‘pas toe of leg uit’: een belangenorganisatie mag afwijken van de vastgelegde principes, maar moet dit dan expliciet melden en toelichten, op de website of in een gratis te verstrekken document.⁷

Op het moment van het afronden van deze bijdrage lag een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer voor om de collectieve actie uit te breiden (hierna ook: ‘wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie’):⁸ met dit wetsvoorstel wordt ook rechtsvordering strekkende tot schadevergoeding in geld mogelijk gemaakt, waarmee de mogelijkheden voor belangenorganisaties om tot schadeverhaal te komen verder worden uitgebreid. Daarbij wordt ook het eerdergenoemde tweede lid van artikel 3:305a BW uitgebreid.

1.3 Onderzoeksvraag

Deze bijdrage is het resultaat van een onderzoek waarin de vraag centraal stond: welke ontwikkelingen hebben zich in de politiek, literatuur, praktijk en rechtspraak voorgedaan betreffende de Claimcode in de periode 2011 tot 2019 en wat is de relatie tussen de Claimcode en het wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie?

De beantwoording van deze onderzoeksvraag dient enerzijds om de Commissie Claimcode te informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot de Claimcode in de genoemde periode, en anderzijds om inzicht te geven in de afwegingen die tot de herziene Claimcode 2019 hebben geleid.

Om de eerste vraag te beantwoorden worden eerst ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan binnen het domein van collectieve acties geschetst, voor zover relevant voor de Claimcode (par. 2). Vervolgens wordt ingegaan op de ontwikkelingen in het politieke domein (par. 3) en binnen de rechtspraak (par. 4) ten aanzien van de code. Voorts worden de opvatting over de Claimcode in de wetenschappelijke literatuur besproken (par. 5). Dit gedeelte eindigt met een synthese van de ontwikkelingen in de praktijk, politiek, rechtspraak en literatuur (par. 6).

In het tweede deel wordt het wetsvoorstel collectieve schadevergoeding in het licht van deze ontwikkelingen besproken: in hoeverre sluit het wetsvoorstel aan bij de Claimcode en welke rol is (nog) weggelegd voor de

---

7 Principe I Claimcode.

8 *Kamerstukken II* 2016/17, 34608, 2. Zie ook: Bauw & Voet 2017; De Geus 2017.

code als het wetsvoorstel wordt ingevoerd (par. 7)? Het onderzoek eindigt met een conclusie (par. 8).

1.4 Methodologische opmerkingen

Deze bijdrage stoelt hoofdzakelijk op deskresearch. Daarbij heeft de focus gelegen op de Claimcode en niet op de bredere thema's waar de Claimcode aan raakt, zoals collectieve acties, verhaal van massaschade, de WCAM of het wetsvoorstel.

Daarnaast is gebruikgemaakt van de bevindingen uit de consultaties van de Commissie Claimcode in het kader van de evaluatie van de code. Met name deze consultatierondes hebben informatie en inzichten opgeleverd over het functioneren van de belangenorganisaties in de praktijk. Bij de consultaties gold de zogeheten '*Chatham House Rule*', dat wil zeggen dat de informatie uit de consultaties mocht worden gebruikt, zolang deze niet kan worden herleid tot concrete personen of organisaties. De lijst van degenen die aan de consultaties hebben deelgenomen, is als bijlage bij de Claimcode gevoegd.

2 Collectieve acties in de praktijk

In deze paragraaf staan de ontwikkelingen in de praktijk van belangenorganisaties en het effect daarop van de Claimcode in de onderzoeksperiode centraal. Eerst wordt weergegeven wat de bevindingen zijn uit twee onderzoeken naar de naleving van de Claimcode (par. 2.1). Vervolgens wordt ingegaan op commerciële motieven bij collectieve acties (par. 2.2) en op *third-party funding* (par. 2.3).

2.1 Naleving Claimcode

Zowel in 2013 als in 2016 is de naleving van de Claimcode door belangenorganisaties gemeten. In 2013 schreven Bauw en Bruinen dat de resultaten 'weinig rooskleurig' waren: het overgrote deel scoorde 'laag' tot 'zeer laag', slechts één organisatie 'zeer hoog' en kleinere aantallen 'hoog' of 'gemiddeld'. De auteurs merkten voorts op dat het opvallend was dat 'de klassieke belangenverenigingen maar weinig beter scoorden dan de nieuwe (speciaal ten behoeve van een specifieke collectieve actie opgerichte) belangenorganisaties'. Daarnaast bleek dat de nieuwkomers op de 'claimmarkt (opgericht na de inwerkingtreding van de Claimcode op 1 juli 2011), die van het begin af aan bij de inrichting van hun organisatie rekening konden houden met de Claimcode, zelfs lager scoren dan de bestaande belangenorganisaties.' Toentertijd concludeerden zij dan ook: 'veel formeel juridisch gevolg, in de zin van vastlegging van de principes van die Code in de statuten, heeft de Code dan ook nog niet

gehad'.⁹ In een tweede meting van Bauw en Van der Linden in 2016 wordt enige verbetering geconstateerd, maar het conformiteitsniveau is nog steeds slechts 'gemiddeld'.¹⁰ De auteurs tekenen daarbij op dat de verbetering in de conformiteit vrijwel geheel toe te schrijven is aan klas-sieke belangenorganisaties.

Verder komt uit het onderzoek van Bauw en Van der Linden naar voren dat verschillende organisaties 'de Claimcode geheel lijken te verwerpen'. Dit zou mede komen door ontevredenheid over de gang van zaken bij de totstandkoming van de Claimcode (men zou onvoldoende betrokken zijn geweest), maar de auteurs merken op dat het lastig is te duiden of dit authentieke bezwaren zijn of deze worden gebruikt als excuus om zich niet aan een aantal elementaire regels van *good governance* te hoeven houden.¹¹ De gesignaleerde kritiek is ook terug te vinden in de media: bij EenVandaag en Follow the Money reageren verschillende vertegenwoordigers van belangenorganisaties kritisch op de Claimcode.¹²

Een nieuwe meting zal uitsluitsel moeten geven of de naleving sinds 2016 verder verbeterd is. Ontwikkelingen in de rechtspraak zouden een rol kunnen spelen bij de naleving: naarmate rechters de principes in de Claimcode meer betekenis toekennen bij het invullen van de ontvankelijkheidsvereisten voor een collectieve actie, zullen meer belangenorganisaties zich genooddaakt voelen de Claimcode serieus te nemen. In paragraaf 4 wordt nader ingegaan op de wijze waarop rechters in de onderzoeksperiode met de status en eisen van de Code zijn omgegaan. Een ander middel om de Claimcode meer betekenis te geven is om door middel van voorlichting degenen die voornemens zijn zich aan te sluiten bij een belangenorganisatie te informeren over het belang dat een dergelijke organisatie voldoet aan de Claimcode. Als dit zich vertaalt in een keuze voor de ene of de andere organisatie, zal de prikkel om Claimcode-conform te zijn sterker worden.

---

9 Bauw & Bruinen 2013.

10 Bauw & Van der Linden 2016, p. 30. Zie ook: Bauw & Van der Linden *TOP* 2016.

11 Bauw & van der Linden 2016, p. 27.

12 J. Salden, 'Wildwest in de claimindustrie', *EenVandaag*, https://eenvandaag.atavist.com/claimindustrie_laast_geraadpleegd_op_22_november_2018/; M. van den Eerenbeemt, 'Maximaal verdienen aan de gedupeerde consument', *de Volkskrant* 27 februari 2016, www.volkskrant.nl/economie/maximaal-verdienen-aan-de-gedupeerde-consument-b1e19e4b/; A. de Vos, 'Elke klacht zijn eigen claim', *Het Financieele Dagblad* 1 oktober 2016, <https://fd.nl/werk-en-geld/1167748/elke-klacht-zijn-eigen-claim/>; E. Smit, 'Class Action Hero Jurjen Lemstra', *Follow the Money* 30 september 2010, www.ftm.nl/artikelen/class-action-hero-jurjen-lemstra?share=1.

Het verdient voorts opmerking dat de ontvankelijkheidseisen van artikel 3:305a lid 2 BW en de Claimcode zouden kunnen worden omzeild door een ander soort procedure dan een collectieve actie in te stellen. Zo kan een rechtspersoon – en dat is niet beperkt tot stichtingen of verenigingen – optreden als gevolmachtigde namens een (groot) aantal gedupeerden of als cessionaris in eigen naam optreden om aldus tot schadeverhaal te komen. Omdat de reikwijdte van de Claimcode is beperkt tot stichting en verenigingen die een collectieve actie instellen op grond van artikel 3:305a BW of de WCAM, vallen de rechtspersonen die louter op deze basis werken niet onder de Code. In de consultaties bleek dat deze praktijken (geregeld) voorkomen. Een voorbeeld is de vennootschap Loterijverlies B.V., waar de rechtbank deze omweg overigens niet toeliet (zie ook par. 4).¹³

2.2 Commerciële motieven

Een opvallende ontwikkeling is de opkomt van commerciële motieven in collectieve acties. Met betrekking tot de WCAM stelt Tillema vast dat ‘(ondernemende) belangenbehartigers’ een markt gevonden lijken te hebben.¹⁴ Wat de collectieve actie van artikel 3:305a BW betreft, komt Tillema op basis van ‘systematisch jurisprudentieonderzoek’ tot de conclusie dat het aantal collectieve acties in de loop der tijd gestegen is en dat ook het aantal acties dat ingesteld is door commerciële belangenbehartigers – door Tillema gedefinieerd als belangenbehartigers die naast het te behartigen belang van de leden van de collectiviteit (met een Engels begrip: de *class members*) een eigen belang hebben bij de uitkomst van de procedure door middel van een resultaatafhankelijke beloning¹⁵ – is toegenomen, maar dat deze commerciële belangenbehartigers niet zonder meer verantwoordelijk zijn voor de toename van het totale aantal collectieve acties. Zij concludeert dat er geen aanwijzingen zijn dat commerciële belangenbehartigers een claimcultuur in de zin van een toename aan lichtzinnige vorderingen aanwakkeren of versterken.¹⁶

2.3 Third-party funding

Een derde in betekenis toenemende ontwikkeling is dat externe financiering – ook bekend onder de Engelse benaming *third-party funding* – een groeiende rol speelt bij collectieve acties. Dit hoeft niet te verbazen: Tillema constateerde al een toename van claims ingesteld door commerciële belangenbehartigers. Deze vaak ‘ad hoc’ ingestelde belangenbehartigers dienen immers kosten voor bijvoorbeeld een interne organisatie en

13 Rb. Den Haag 13 december 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:14512 (*Loterijverlies BV*).

14 Tillema *MvO* 2016, p. 97.

15 Tillema *AA* 2016 p. 342.

16 Tillema *AA* 2016, p. 346.

een advocaat te betalen en de kost gaat nu eenmaal voor de baat uit.¹⁷ Uit de consultatiegesprekken in het kader van de Claimcode blijkt dat een financiële bijdrage van de belanghebbenden een zodanige drempel vormt, dat individuen zich minder snel bij de belangenbehartiger aansluiten. Daarnaast is deze constructie gevoelig voor misbruik. Als het geld eenmaal is ingelegd, is het moeilijk te controleren of dit geld in alle gevallen echt wordt aangewend voor het behartigen van de belangen van de gedupeerde individuen.

Hoewel empirische studies naar de Nederlandse praktijk ontbreken, stellen verschillende auteurs vast dat externe financiering een toenemend fenomeen is. Philips, directeur van een procesfinancier, stelt dat procesfinanciering ‘in opkomst’ is.¹⁸ Bauw en Voet spreken van een ‘snel om zich heen grijpende praktijk’.¹⁹ Ook Van Boom en Luiten merken het fenomeen op: zij schrijven dat er in Nederland gebruik van wordt gemaakt, maar in mindere mate dan in omringende landen en in internationale arbitrage. Daarnaast stellen zij vast dat het Nederlands recht ‘nauwelijks regelgeving [kent] die rechtstreeks betrekking heeft op de rechtsverhoudingen tussen de procesfinancier, de gefinancierde claimant en zijn advocaat’.²⁰ Procesfinanciering is onderwerp geweest van de jaarvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Procesrecht (NVvP) in 2016. In het verslag wordt opgemerkt dat externe financiering in Nederland ‘voet aan de grond gekregen’ heeft.²¹ Visscher betoogt dat Third Party Funding en andere financieringsvormen een belangrijke maatschappelijke functie vervullen door de toegang tot recht te vergroten. Belemmerende regulering zoals het verbod op *contingency fees* moet derhalve volgens Visscher geschrapt worden.²² Lemstra bepleit dat er geen noodzaak voor regelgeving/wetgeving met betrekking tot TPF van collectieve acties in Nederland bestaat aangezien de gedragsregels voor advocaten en de Claimcode in samenhang met artikel 3:305a lid 2 BW voldoende waarborgen bevatten tegen ongewenst claimgedrag). Hij voegt hieraan toe dat als er al regels nodig zijn deze via zelfregulering (bijv. de Claimcode) tot stand zouden moeten komen.²³ Op deze lijn zit ook Van der Krans.²⁴ Bauw acht regulering van TPF wenselijk en laat daarbij in het midden of zelfregulering

---

17 Tillema AA 2016, p. 339.

18 Philips 2017.

19 Bauw & Voet 2017, p. 243.

20 Van Boom & Luiten 2015, p. 199.

21 Dammingh & Van den Berg 2017, p. 78.

22 Lemstra, Philips & Visscher 2018, p. 25 e.v.

23 Lemstra, Philips & Visscher 2018, p. 15 e.v.

24 Van der Krans 2018, p. 156.

daarvoor voldoende is of dat wettelijke verankering nodig is.²⁵ De ontwikkelingen in de praktijk zullen dit moeten uitwijzen.²⁶

Ook de consultatierondes in het kader van de Claimcode bevestigen het beeld van de opkomst van externe financiering. Bovendien is daar naar voren gekomen dat externe financiering verschillende verschijningsvormen kent: zo kan sprake zijn van een geldlening of het voorfinancieren van kosten.²⁷ Daarnaast wordt er wel voor gekozen dat een externe partij niet alleen de kosten voorfinanciert, maar ook advies geeft en/of bepaalde diensten ten behoeve van de belangenorganisatie verricht, zoals het leveren van een ‘back office’ voor administratieve handelingen. In al deze varianten kan een procesfinancier een zeker invloed uitoefenen op de processtrategie en het schikkingsgedrag en een percentage van de opbrengst bedingen. Doorgaans wordt de (externe) financier betaald op basis van een *no cure no pay*-afpraak.²⁸

Hoewel procesfinanciering nog wel eens geassocieerd wordt met ‘claimcultuur’ of ‘Amerikaanse toestanden’,²⁹ is men in de literatuur minder bevreesd. Van Boom schrijft bijvoorbeeld dat externe financiering niet tot een toename in ‘unmeritorious’ claims leidt, maar juist tot een filterwerking, omdat financiers hun zaken grondig selecteren.³⁰ Daarnaast stellen verschillende auteurs dat externe financiering de toegang tot het recht vergroot en bijdraagt aan een gelijk speelveld.³¹

2.4 Conclusie

De naleving van de Claimcode is tussen 2013 en 2016 toegenomen, maar is nog steeds slechts ‘gemiddeld’. Er is sprake van een groei van het aantal collectieve acties dat ingesteld is door commerciële belangenbehartigers en van externe financiering van collectief schadeverhaal in verschillende verschijningsvormen.

25 Bauw 2018, p. 174.

26 Wel acht hij het wenselijk dat de regels met betrekking tot derdenfinanciering ook gelden indien gebruik wordt gemaakt van de hierboven bedoelde constructies waarbij formeel geen sprake is van collectief schadeverhaal, maar van cessie.

27 Zie ook: Van Boom & Luiten 2015, p. 189. Merk op dat dit artikel zich richt op procesfinanciering in het algemeen en beperkt ingaat op de bijzonderheden van procesfinanciering bij collectieve acties.

28 Een voorbeeld biedt Rb. Den Haag 18 oktober 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:11807, r.o. 4.11 en 4.12.

29 Zo schreef minister Opstelten van Veiligheid en Justitie een brief over de ‘claimcultuur in Nederland’ aan de hand van *third party litigation funding*. Brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 26 juni 2012, *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 6.

30 Van Boom 2017, p. 22 met verdere verwijzingen.

31 Van Boom 2017, p. 22; Van Boom & Luiten 2015, p. 193; zo ook: Visscher e.a. 2018; Dammingh & Van den Berg 2017, p. 83-84.

3 De Claimcode in het politieke domein

In deze paragraaf wordt besproken hoe in het politieke domein, het domein van beleidsmakers en de wetgever, gereageerd is op de Claimcode.³²

3.1 Het ontvankelijkheidsvereiste van artikel 3:305a lid 2 BW

In het kader van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade (WCAM) heeft de minister zich uitgelaten over de Claimcode. In het kader van dit wetsvoorstel werd het ontvankelijkheidsvereiste aan het tweede lid van artikel 3:305a toegevoegd, dat een belangenorganisatie de belangen van de gedupeerden voldoende dient te waarborgen.³³ In de memorie van toelichting schreef de minister dat hij het opstellen van de Claimcode van harte toejuicht.³⁴ De Claimcode kan volgens de minister worden gebruikt als aanwijzing om vast te stellen of de belangen van de benadeelden voldoende gewaarborgd zijn.³⁵

In de nota naar aanleiding van het verslag bekrachtigt de minister deze woorden: hij verwelkomt het initiatief van de praktijk om zichzelf te reguleren.³⁶ De minister gaat daarnaast in op de juridische status: de Claimcode heeft weliswaar geen wettelijke status, maar er is wel sprake van ‘indirecte wettelijke verankering’.³⁷

3.2 Andere reacties

Naar aanleiding van de media-aandacht omtrent Stichting Loterijverlies³⁸ stelde Kamerlid Mei Li Vos Kamervragen. Zij vroeg of de Stichting Loterijverlies aan de Claimcode voldoet.³⁹ Zij stelde ook vragen naar aanleiding van de uitkomsten van het (tweede) nalevingsonderzoek van Bauw en Van der Linden. De minister van Veiligheid en Justitie antwoordde toen dat de Claimcode nog niet het gewenste effect heeft, en hij gaf aan dat hij ‘een deel van de eisen van de Claimcode wettelijk [heeft] verankerd’ in het wetsvoorstel collectieve schadevergoedingsactie.⁴⁰

---

32 Dit is onderzocht door te zoeken op het woord ‘claimcode’ in de database van Kamerstukken.

33 *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 2 (Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade).

34 *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 3 (MvT), p. 5.

35 *Kamerstukken II* 2011/12, 33126, 3 (MvT), p. 11-12. Zie ook: *Handelingen II* 2012/13, 61, item 9, p. 77.

36 *Kamerstukken II* 2012/13, 33126, 7 (nota n.a.v. verslag), p. 9.

37 *Kamerstukken II* 2012/13, 33126, 7 (nota n.a.v. verslag), p. 11.

38 Zie bijvoorbeeld de website van het consumentenprogramma Radar: <https://radar.avrotros.nl/dossiers/detail/stichting-loterijverlies/>.

39 *Aanhangsel Handelingen II* 2016/17, 1124.

40 *Aanhangsel Handelingen II* 2016/17, 412.